

2024 Paris Yaz Olimpiyatları'nda Türkiye'nin Beceri Karinesi

The Skill Presumption of Türkiye in the 2024 Paris Summer Olympics

Büşra ELÇİÇEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi,
Sosyal Bilgiler Eğitimi
belcicegi@gmail.com
https://orcid.org/0000-0002-1346-8185

Makale Başvuru Tarihi: 14.01.2025
Makale Kabul Tarihi: 15.02.2025
Makale Türü: Araştırma Makalesi

ÖZET

Yaz olimpiyatları 1896 yılından günümüze kadar her 4 yılda bir olmak üzere gerçekleştirilmektedir. 1896-2024 arası toplam 29 kez düzenlenmiştir. 1940 yılında düzenlenecek olimpiyatlar II. Dünya Savaşı nedeniyle iptal edilmiştir. Bu araştırma nitel araştırma metodu ile yürütülmüştür. Araştırmanın verileri doküman analizi tekniği ile elde edilmiştir. Elde edilen bulgular içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. 2024 olimpiyatlarında 32 spor dalında müsabakalar gerçekleştirilmiştir. Fransa'nın başkenti Paris'te düzenlenen 2024 Yaz Olimpiyatları'na Türkiye atıcılık, atletizm, badminton, bisiklet, boks, cimnastik, güreş, eskrim, judo, masa tenisi, kürek, pentalon, halter, okçuluk, tekvando, voleybol, yelken, yüzme olmak üzere toplam 18 branşta 101 sporcu göndermiştir. Türk sporcular atıcılık ve boksta (2) gümüş; okçuluk, tekvando, boks (2) ve güreşte bronz olmak üzere 5 bronz-3 gümüş toplam 8 madalya elde etmişlerdir. Paris olimpiyatlarına katılan 206 ülke arasında Türkiye başarı sıralamasında 68. olmuştur. Olimpiyat tarihinde Türkiye'nin madalya kazandığı 10. Spor dalı olan atıcılık branşın da 2024 olimpiyatlarında ilk kez gümüş madalya kazanılmıştır. Yüzme alanında ilk kez final turuna çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: 2024 Paris Yaz Olimpiyatları, Türkiye, Başarı Sıralaması

ABSTRACT

The Summer Olympics have been held every four years from 1896 to the present day. From 1896 to 2024, the Olympics have been held a total of 29 times. The Games scheduled for 1940 were canceled due to World War II. This research was conducted using a qualitative research method. The data for the study were obtained through document analysis, and the findings were analyzed using content analysis. In the 2024 Olympics, competitions were held in 32 sports. Türkiye sent a total of 101 athletes to participate in 18 sports, including shooting, athletics, badminton, cycling, boxing, gymnastics, wrestling, fencing, judo, table tennis, rowing, pentathlon, weightlifting, archery, taekwondo, volleyball, sailing, and swimming, at the 2024 Summer Olympics held in Paris, the capital of France. Turkish athletes won a total of 8 medals at the Paris Olympics: 3 silver medals in shooting and boxing (2), and 5 bronze medals in archery, taekwondo, boxing (2), and wrestling. Türkiye ranked 68th in the overall medal standings among the 206 participating countries. In shooting, a sport in which Türkiye has won medals in 10 different disciplines throughout Olympic history, the country secured its first-ever silver medal in the 2024 Olympics. Additionally, for the first time in history, Türkiye advanced to the final round in swimming.

Keywords: 2024 Paris Summer Olympics, Turkey, Success Ranking

1. GİRİŞ

Tarihsel süreç içerisinde, spora benzeri etkinliklerin belirli dönüşümlerden geçerek oyun, yarışma ve halkın katıldığı eğlencelerden, organize, rekabetçi ve profesyonel spor olarak kabul edilen duruma gelerek (Rowe, 1996) toplumsal bir nitelik kazandığı bilinmektedir (Talimciler, 2003). İnsanlar ve ülkeler arasında barışın sağlanabilmesi için yüz yıllardır spor bir araç olarak kabul edilmiştir. Bu nedenle her dört yılda bir olimpiyat oyunları düzenlenmektedir. Olimpiyat oyunları aracılığıyla din, dil, ırk ve renk ayırımı yapmaksızın örf, adet ve kültürlerin kaynaştırılması süregelmiştir. Paris yaz olimpiyatları 1896'dan itibaren her dört yılda bir gerçekleştirilmiştir. Olimpiyat simgesi iç içe geçmiş beş halkadan oluşmaktadır. Bu beş halka beş kıtayı temsil etmektedir. Bu simge ilk kez 1920 Anvers olimpiyatlarında kullanılmıştır. Sarı halka Asya kıtasını; kırmızı halka da Amerika kıtasını; Mavi halka Avrupa kıtasını; siyah halka Afrika kıtasını ve yeşil halka Avustralya kıtasını temsil etmektedir.

Antik olimpiyat oyunlarının düzenleneceği Olympia'nın kurulduğu Kuzeybatı Peloponnes'in Pisa mevkiindeki Alpheios vadisinde ilk yerleşim izleri Milattan önce (M.Ö.) 4. binden kalmaktadır. Bu alanda 3. binde Ana Tanrıça Gaia'ya adanan bereket kültü kutlamaları yapılmaktaydı (Wacker, 2004, s. 11). Girit-Miken Çağı'nda Olympia artık dinsel festivaller kapsamında ritüel karakterli sportif yarışmaların yapıldığı kutsal bir alandır (Bohus, 1986, s. 13). Organizatör kentin resmi ulaklar yoluyla yaptığı festival duyurusuyla aynı zamanda tanrı barışı denilen, üç dört ay süreli bir anlaşıma da devreye girmiş oluyordu (Decker, 1995, s. 116). Yarışma repertuarı ilk 15 olimpiyat oyununda sadece

koşulardan, hatta ilk 13'ünde tek stad koşusundan meydana gelmiştir. 14. olimpiyatta iki stad boyu yarış (Diaulos), 15.'nde de uzun mesafe koşusu (Dolichos) eklenmiştir. 18. oyunlara güreş ve pentatlon, 23. de boks, 25. de atlı araba yarışı, 33. de at yarışı ve pankrasyon eklenmiştir. Bu sayede Antik olimpiyat oyunlarına önemli disiplinlerin tamamının programa girişi ancak M.Ö. 648'de, başlangıçtan 128 yıl sonra olabmiştir. Bengtson (1983) bunu geçmiş programların yegâne yarışmalarını oluşturan koşular karşısında yeni branşların kabul alanı bulmalarındaki güçlüğü bağlamaktadır (s. 33). Antik olimpiyat oyunları Peloponnes yarımadasının Kuzey Batısında bulunan Olympia'da her dört yılda bir tanrı Zeus'a adına bir festival olarak düzenlenmiştir. Arkaik Çağ'ın başlangıcından Orta Çağ'a kadar yaklaşık on iki asır devam eden oyunlar festival repertuarının ana parçasını oluşturmuştur. Başlangıçta küçük yerel bir festival alanı mahiyetindeki kutsal alan Olympia, zamanla Antik Çağ'ın en önemli kült ve spor etkinliklerine sahne olmuştur. Olympia, Roma İmparatoru I. Teodosius'un pagan uygulamalar olduğu gerekçesiyle yasaklamasından sonra Milattan sonra (M.S.) 393'ten itibaren uzun Orta Çağ boyunca kaderine terk edilmiştir. Batı, Rönesans'a oyunlar ve kutsal mekânı hakkında hafızası boş olarak girmiştir (Yıldırım, 2014). M.Ö. 776 yılında, Kral Likorgos'un tavsiyesi üzerine Tanrıların Tanrısı Zeus adına Mora Yarımadası'nın kutsal bölgesi Oлимп'te dini anlam ve değer taşıyan şenlikler düzenlenmiştir. Olimpiyat şenliklerinin tarihsel arka planı bu şekilde oluşmuştur. 1.168 yıl devam eden bu şenlikler, bağnaz bir Hristiyan olan İmparator II. Theodes'in emriyle kaldırılmıştır. Hristiyanlığın hızlı şekilde yayıldığı dönemde Olimpiya putperestlik yeri olarak kabul edilmiştir. İmparator II. Theodos ise putperest tapınaklarını yıktırmıştır. Oлимп bölgesindeki Zeus Tapınağı yerle bir edilmiştir. 522 ve 551 yıllarında meydana gelen depremlerle dünyanın yedi harikasından biri olarak kabul gören Zeus tapınağı tarihe karışmıştır (1896'dan Bugüne Olimpiyatlar, 1984, s: 9, 12). 1892 yılında, Olimpiya'nın kaldırılmasından 1.500 yıl sonra Paris'teki Sarbonne Üniversitesi'nin spor konseyi toplanmış ve Uluslararası bir spor organizasyonu meydana getirilmesi fikri ortaya çıkmıştır. Bu görüşü öne süren Fransız Baron Pierre de Coubertin'dir. Coubertin bu düşüncesine Olimpiya'yı örnek göstermiş ve *"Koşucularımızı, kürekçilerimizi, atlayıcılarımızı başka ülkelere gönderelim ve başka ülkelerin sporcularını ülkemize göndermelerini isteyelim. Dünya özgür spor alışverişini kabullendiği gün, barış yeni ve zorlu bir dost kazanacak"* ifadeleriyle görüşünü desteklemiştir. Fransız Baron, Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nden Prof. Sloane ve İngiliz Albay Herbert'le beraber amatör spor ve sporculuğun belirlenmesi üzerine tasarılar hazırlamışlardır. Hazırladıkları tasarıyı görüşmek üzere 23 Haziran 1894 tarihinde 13 ülkeden 79 temsilcinin katılımıyla ilk "Beynelminel Olimpiyat Komitesi" kurulmuştur. Bu komite 1896'dan itibaren olimpiyat oyunlarının yeniden yapılmasına karar vermiş ve ilk olimpiyatlar Atina'da 1896'da gerçekleştirilmiştir (Karaküçük, 1988, s: 26, 29). Coubertin, dünyadaki özellikle de Avrupa'daki savaşların son bulması, barışın sağlanması, dostlukların oluşması için çaba harcamıştır. Bu nedenle, "tam amatör ruhla ve sportmence yarışmalar yapılmalı, çeşitli milletlerden insanlar, kültürler, örf ve adetler tanıtılmalı ve dünya savaşmaktan ziyade sevgi ve barış içinde olmalı" düşüncesini yerleştirmek için uğraşmıştır. Ona göre, Olimpizm bir sistem değil, düşünce yapısı olup tek başına hiçbir çağa veya ırka mal edilemezdi (İstanbul, 2004, s: 1).

Olimpiyat düşüncesinin ortaya çıkış amaçları arasında dünyada savaş önleme düşüncesi olmasına karşın savaş engelleyememiştir. I. Dünya ve II. Dünya Savaşı, Afganistan'ın işgali, Bosna Hersek Savaşı olimpiyatların amacına ulaşamamasına örneklerdir. 1916 Olimpiyatlarının Berlin'de yapılması kararlaştırılmasına rağmen I. Dünya Savaşı nedeniyle olimpiyatlara ara verilmiştir (1896'dan Bugüne Olimpiyatlar, 1984, s: 27). 1936 yılında Berlin'de düzenlenen Olimpiyat Oyunlarının ardından, II. Dünya Savaşı'nın çıkması sebebiyle 1940 yılında Tokyo'da yapılması planlanan olimpiyat oyunları yapılamamıştır (Karaküçük, 1988, s: 77). 1972'de Münih'te düzenlenen Olimpiyat Oyunlarında ise Filistin Kurtuluş Örgütü'nün İsrail'li sporcuları kaçırarak öldürmesi sonucu olimpiyatlara terörizm de karışmıştır (Olimpik Hareket, 1988, s: 88). 1980 yılında Moskova Olimpiyatları'nda, Afganistan Sovyet askerleri tarafından işgal edildiği için batı bloğu ülkeleri, ABD ve 66 ülke tarafından boykot edilerek katılım sağlamamışlardır (Karaküçük, 1988, s. 96, Olimpik Hareket, 1988, s: 5, 75). 1984'te Los Angeles'de düzenlenen Olimpiyatlarda, Sovyet Sosyalist

Cumhuriyetler Birlięi (SSCB), 1980 yılı için verdikleri oyunlara katılma garantisinin ardından, ABD'ye ve CIO'ya başvuru yaparak sporcuların "hak ve haysiyetlerinin" korunması ve "güvenlikleri"ne dair taleplerde bulundular (Karaküçük, 1988, s: 94). Dört yıl öncesinin intikamını almak amacıyla SSCB ve Varşova Paktı'na üye ülkeler oyunları boykot etmişlerdir. Uluslararası Olimpiyat Komitesi'ne üye 159 ülkenin 142'si katılım müracaatında bulunmuştur. Bu ülkelerden ikisi katılmaktan vazgeçmiştir. 17 ülke ise güvenlikleri açısından olimpiyata katılmamışlardır. SSCB ülkelerinden yalnızca Romanya Los Angeles'te düzenlenen oyunlarına katılım sağlamıştır (Olimpik Hareket, 1988, s:75). Farklı ülkeler arasında kültürel diyalog, sportif karşılaşmalar, eğitim ve tanıtım kampanyaları turizmin gelişmesine katkı sağlamakla beraber olimpiyat oyunlarının cezbedici olmasını sağlamaktadır. Oyunlar ülkeler arasındaki sosyal, ekonomik ve kültürel ilişkilerin gelişimine zemin oluşturmaktadır (Yaman, 1989, s: 5, 50). Geçmişteki olimpiyatlarda yaşanan Afrika ülkelerinden bazılarının boykotları, Çin ve Milliyetçi Çin ve benzeri ülkeler arasındaki kültürel ve siyasi çatışmaları aza indirmek, kültürel yakınlaşmayı sağlamak amacıyla 1968 yılında Meksika'da düzenlenen olimpiyatlarda, oyunlara katılan tüm ülkelerin özel folklor, dans ve melodileri misafirlere sergilenmiştir (Mexico 68, s: 49). Yaz olimpiyatlarının yıllara göre gerçekleştirildiği ülkeler şu şekildedir: 1896 (Atina), 1900 (Paris), 1904 (Saint Louis), 1908 (Londra), 1912 (Stockholm), 1920 (Anvers), 1924 (Paris), 1928 (Amsterdam), 1932 (Los Angeles), 1936 (Berlin), 1944 (İtalya), 1948 (Londra), 1952 (Helsinki), 1956 (Melbourne), 1960 (Roma), 1964 (Tokyo), 1968 (Meksiko), 1972 (Münih), 1976 (Montreal), 1980 (Moskova), 1984 (Los Angeles), 1988 (Güney Kore), 1992 (Barcelano), 1996 (Atlanta), 2000 (Sydney), 2004 (Atina), 2008 (Pekin), 2012 (Londra), 2016 (Rio de Janeiro), 2020 (Tokyo), 2024 (Paris).

Türkiye, Milli Olimpiyat Komitesinin teklifi ile "İstanbul 2000" ve "İstanbul 2004" olimpiyatlarına talip olmuştur. Dünya üzerinde ilk kez bir ülkede olimpiyatlarla ilgili yasa Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)'nden çıkarılmıştır. Türkiye'de İstanbul'un olimpiyat oyunları için adaylık çalışmalarını yürütmek amacıyla İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu (HDK) oluşturulmuştur. İstanbul'un 2004 Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliğini kazanması halinde HDK'nın oyunların düzenlenmesinden de sorumlu olması kararlaştırılmıştır (2004 Tanıtım Broşürü, s: 16). 1994 yılında Aralık ayında İstanbul Belediyesi'nden "Olimpik Park" yapmak amacıyla 584 hektar arazi alınmıştır. Dokuz ana spor dalı için 33 spor tesisi projeleri hazırlanmıştır. "Olimpik Park" arazisinde yapılması planlanan tesisler; 85.000 kişilik Olimpik Stadyum, 15.000 kişilik Beyzbol Sahası, 15.000 kişilik Güreş ve Judo Salonu, 15.000 kişilik Hentbol ve Tekvando Salonu, 10.000 kişilik Boks Salonu, 5.000 kişilik Badmington Salonu, , 5.000 kişilik Çim Hokeyi Salonu, 5.000 kişilik Halter Salonu, 3.000 kişilik Kano sahası. 25.000 seyirci kapasiteli olimpik yüzme havuzu ve 20.000 seyirci kapasiteli salon ise tamamlanmıştır (Atabeyoğlu, 1997. s:7-8). 2004 yılında Atina'da düzenlenecek olimpiyatlar için Türkiye'de geçmiş yıllarda yapılanlar dışında okullara olimpiyat dersleri koyarak paneller ve konferanslar düzenlemiştir. TBMM tarafından yasalar çıkarılmıştır. Planlanan ve gerçekleşen tesisler Türkiye'nin olimpiyat oyunlarına verdiği önemi göstermektedir. Uluslararası spor toplantılarına katılan ilk Türk spor yöneticisi Selim Sırrı Tarcan'la 8 Mart 1922 yılında (San, 1985, s:5, 21) başlayan olimpiyat hayalleri gerçekleşmeye başlamıştır. 26 Temmuz-11 Ağustos 2024 tarihleri arasında Fransa'nın ev sahipliğinde Paris'te 2024 yılında Yaz Olimpiyatları düzenlenmiştir. 2020 Tokyo olimpiyatları ile 2024 olimpiyatları başarı sonuçları incelendiğinde Türkiye'nin başarısında bir gerileme olduğu gözlenmiştir. Bu nedenle bu çalışmanın problemi "2024 Paris Olimpiyat Oyunları'na Türkiye'nin başarı durumu nedir?" olarak belirlenmiştir. Temel probleme ilişkin alt problemler ise şunlardır:

1. Türkiye 2024 Paris Olimpiyat Oyunları'na hangi spor dallarında katılmıştır?
2. Türkiye 2024 Paris Olimpiyat Oyunları'na kaç millî sporcu ile katılım sağlamıştır?
3. 2024 Paris Olimpiyat Oyunları'nda başarı sıralaması ilk 10 olan ülkeler hangileridir ve bu ülkeler kaç sporcu ile kaç spor dalında olimpiyatlara katılmışlardır?
4. Türkiye'nin sınır komşusu ülkelerin 2024 Paris Olimpiyat Oyunları'nda başarı durumu nedir?

5. Müslüman ülkelerin 2024 Paris Olimpiyat Oyunları'nda başarı durumu nedir?

2. YÖNTEM

Araştırmada belirli durumları yorumsamacı yaklaşım ile çalışmaya izin veren nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Araştırmanın verileri doküman incelemesi tekniği ile toplanmıştır. Bu teknik verilerin toplanmasında yazılı belgelerden yararlanmayı amaçlar. Aynı zamanda nitelik, örneklem büyüklüğü, düşük maliyet, uzun süreli analiz, bireysellik, tepkiselliğin olmaması ve özgünlük açısından avantaja sahip bir veri toplama aracıdır. Bu teknik; dokümanlara ulaşma, ulaşılan dokümanların orijinalliğin kontrol edilmesi, dokümanların anlaşılması, verilerin analiz edilmesi, analize konu olan veriden örneklem seçme, kategorilerin geliştirilmesi, analiz biriminin saptanması, sayısallaştırma ve verinin kullanılması aşamalarından oluşmaktadır (Şimşek ve Yıldırım, 2011). Çalışmanın amacı doğrultusunda öncelikle ilgili kaynaklara (tez, makale, medya verileri, istatistiksel veriler) erişim sağlanmıştır. Elde edilen kaynakların orijinalliği verilerde yer alan amblem, logo vb. aracılığıyla teyit edildikten sonra titizlikle incelenmiş, son olarak sınıflandırmalar yapılmıştır. Bu kapsamda 2024 Paris Yaz olimpiyatlarına katılan ülkeler, sporcu sayıları, ülkelerin kazandıkları altın, gümüş ve bronz madalya sayısına göre başarı sıralamaları incelenmiştir. Türkiye'nin başarısı sıralaması ile birlikte komşu ülkeleri ve dini olarak birliktelik içinde olduğu ülkelerin başarı sıralamaları da ele alınmıştır. Ayrıca Fransa'nın ev sahipliğinde yapılan bu olimpiyatlarda başarı sıralaması açısından ilk 10 yer alan ülkeler, gönderdikleri sporcu sayıları ve katıldıkları spor branş sayıları da çalışmaya dahil edilmiştir.

2.1 Verilerin Analizi

Medya aracılığıyla ulaşılan 2024 Paris Açılış Olimpiyatlarına ilişkin veriler araştırma konusuna uygun başlıklar halinde içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir (Büyüköztürk vd., 2012; Şimşek ve Yıldırım, 2011). Araştırma kapsamında olimpiyatlarla ilgili makale, tez, gazete yazısı ve istatistiksel veriler incelenmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde 2024 Paris Yaz Olimpiyatlarında Türkiye'nin hangi spor dallarında kaç sporcu ile katıldığı ve elde ettiği başarısı paylaşılmıştır. Ayrıca Paris olimpiyatlarında başarı sıralamasında ilk 10'a giren ülkelerin kaç spor dalında kaç sporcu ile katıldığı ve elde ettiği madalya sayılarına yer verilmiştir. Türkiye ile birlikte ülkenin sınır komşuları Yunanistan, Bulgaristan, İran, Ermenistan, Gürcistan, Azerbaycan, Irak ülkelerinin başarı durumları ile olimpiyatlara katılan İslam ülkelerinin başarı durumları da ele alınmıştır.

Türkiye'nin 2024 Paris Olimpiyatları'na katıldığı spor dalları ve sporcu sayıları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. 2024 Paris Yaz Olimpiyatları'nda Türkiye'nin Yer Aldığı Spor Dalları ve Sporcu Sayıları

No	Spor Dalı	Kadın Sporcu Sayısı	Erkek Sporcu Sayısı	Toplam
1	Atıcılık	4	3	7
2	Atletizm	6	10	16
3	Badminton	1	0	1
4	Bisiklet	0	1	1
5	Boks	5	2	7
6	Güreş	5	6	11
7	Eskrim	1	1	2
8	Halter	0	1	1
9	Jimnastik	0	5	5
10	Judo	3	5	8
11	Kürek	1	0	1

12	Masa tenisi	1	0	1
13	Modern Pentatlon	1	1	2
14	Okçuluk	1	3	4
15	Tekvando	3	2	5
16	Voleybol	13	0	13
17	Yelken	5	3	8
18	Yüzme	4	4	8
Toplam		54	48	101

Türkiye 54 kadın, 48 erkek toplam 101 sporcu ile 18 spor dalında yarışlara katılmıştır. Bisiklet, halter, jimnastikte kadın; badminton, kürek, masa tenisi, voleybolda erkek sporcu göndermemiştir. 16 sporcu ile en fazla sporcu gönderilen spor dalı atletizm iken bir sporcu ile en az sporcunun gönderildiği spor dalları badminton, bisiklet, halter, kürek, masa tenisidir. Yelken, yüzme ve judo’da sekiz sporcu gönderilmiştir. Atletizmden sonra en fazla sporcu voleybol (13) ve ata sporumuz güreş (11) dallarında ülkemize başarı kazandırmak için mücadele vermişlerdir.

2024 Paris Olimpiyatları’nda Türkiye’ye madalya kazandıran Türk sporcular ve başarı sağladıkları spor dalları Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. 2024 Paris Olimpiyatları’nda Türkiye’ye Madalya Kazandıran Sporcular ve Branşları

No	Spor Dalı	Türk Sporcular	Madalya Türü
1	Atıcılık	Şevval İlayda Tarhan ve Yusuf Dikeç (<i>Olimpiyat tarihinde bu alanda ilk madalya</i>)	Gümüş
2	Boks	Buse Naz Çakıroğlu	Gümüş
3	Boks	Hatice Akbaş	Gümüş
4	Boks	Esra Yıldız Kahraman	Bronz
5	Güreş	Buse Tosun Çavuşoğlu	Bronz
6	Güreş	Taha Akgül	Bronz
7	Tekvando	Nafia Kuş Aydın	Bronz
8	Okçuluk	Mete Gazoz, Ulaş Berkim Tümer ve Muhammed Abdullah Yıldırımış	Bronz
Toplam			8

Türkiye olimpiyatlara 1908 yılından itibaren katılmaktadır. Türkiye ilk altın madalyasını 1936 yılında serbest güreşte millî haltercimiz Ahmet Kireççi ile kazanmıştır. Türkiye, 2024 Paris Olimpiyatlarına kadarki süreçte 41 altın, 28 gümüş, 39 bronz olmak üzere toplam 108 madalya kazanmıştır.

1912’den günümüze kadar Türkiye, atletizm, boks, güreş, halter, jimnastik judo, karate, tekvando ve okçuluk branşlarında madalya elde etmiştir. İlk kez 2024 Paris olimpiyatlarında atıcılık alanında gümüş madalya kazanılarak atıcılık, Türkiye’nin olimpiyat oyunlarında başarı elde ettiği 10. spor dalı olmuştur. 2024 olimpiyatlarında bronz madalya kazanan Mete Gazoz 2020 Tokyo olimpiyatlarında okçuluk alanında altın madalya kazanmıştı. 2020 Tokyo Olimpiyatları’nda Türkiye iki altın, iki gümüş ve dokuz bronz olmak üzere toplamda 13 madalya kazanmışken 2024 Paris olimpiyatlarında altın madalya kazanamamış ve üç gümüş-beş bronz olmak üzere toplam sekiz madalya elde edebilmiştir. 2020 olimpiyatlarında göre başarısını sürdüremediği gibi aynı başarı seviyesini de koruyamayarak gerilemiştir.

Tablo 2 incelendiğinde Türkiye boks kategorisinde iki altın bir bronz madalya kazanmıştır. Boks dalında başarı kazanan tüm sporcularımız kadındır. Atıcılıkta ilk kez Şevval İlayda Tarhan ve Yusuf Dikeç gümüş madalya elde etmiştir. Yusuf Dikeç, atış sırasında eli cebinde, oldukça sakin bir tavır sergileyerek diğer sporcuların aksine koruyucu kulaklık ve görüş avantajı sağlayabilecek lensler kullanmamayı tercih etmiştir. Bu soğukkanlılığı ile olimpiyat oyunlarında ün kazanmıştır. Erkekler

sırıkla atlama dalında İsveçli sporcu Armand Duplantis, 6.10 metreyi geçip yeni Olimpiyat rekorunu kırdıktan sonra zaferini Yusuf Dikeç'in ünlü atış pozuyla kutlamıştır.

Güreş dalında iki bronz madalya kazanan sporcuların biri kadın diğeri erkektir. Tekvando alanında bronz madalya kazanan sporcumuz kadındır. Okçuluk dalında bronz madalya alanlar erkek sporculardır. Toplam altı kadın, beş erkek sporcumuz başarı elde etmişlerdir.

Madalya kazanamamakla birlikte derece yapan diğ er sporcular ve dalları Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. 2024 Paris Olimpiyatlarında Başarı Sağlanan Spor Dalları ve Derece Türü

No	Spor Dalı	Türk Sporcular	Derece Türü
1	Atletizm (kadınlar yüksek atlama)	Buse Savaşkan	10. (1.86 atlama)
2	Halter	Muhamed Furkan Özbek	4.
3	Jimnastik	Ferhat Arıcan	5.
4	Jimnastik	Adem Asil	5.
5	Modern pentatlon	İlke Özyüksel Mihrioğlu	6.
6	Tekvando	Merve Dinçel Kavurat	5.
7	Yüzme	Kuzey Tunçelli	5.
8	Sırıkla atlama	Ersu Şaşma	5. (5.85m)
9	Halka	Adem Asil	5.

Atletizm de Buse Savaşkan 1.86 atlama ile kadınlar yüksek atlamada beşinci olmuştur.

Halterde dördüncülük, jimnastik dalında iki kişi beşincilik, tekvando, yüzme, sıırıkla atlama, halka branşların da beşincilik elde edilmiştir.

Kuzey Tunçelli olimpiyat tarihinde ilk kez finale yükselen sporcumuz olmuştur. Erkekler serbest yüzmede 1.500 metrede 14:41.22 ile dünya gençler rekorunu kırmıştır.

Modern pentatlon branşında İlke Özyüksel Mihrioğlu, final yarışında binicilikte 293, eskrimde 205, yüzmede 280 ve lazer koşusunda 642 puan alarak toplamda 1420 puan ile Olimpiyat altıncısı olmuştur.

2024 Paris Yaz Olimpiyatları'nda ilk 10'na giren ülkelerin kaç spor dalında kaç sporcu ile olimpiyatlara katıldıkları Tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4. 2024 Paris Olimpiyatları'nda İlk 10'da Yer Alan Ülkeler ve Başarı Sıralamaları

No	Ülke	Sporcu Sayısı	Katıldığı Branş Sayısı	Altın	Gümüş	Bronz	Toplam
	EU	10.714	32 (48 dal)	97	95	117	309
1	ABD	32	593	40	44	41	125
2	Chine	21 (?)	388	40	27	24	91
3	Japonya	(?)	410	20	12	13	45
4	Avusturalya	29 (eskrim, hentbol, salon voleybolu hariç)	460	17	19	16	52
5	Fransa	(?)	572	16	26	22	64
6	Hollanda	26	276	15	7	12	34
7	Büyük Britanya	20 (?)	327	14	21	29	64
8	Güney Kore	11 (?)	141	13	9	10	32
9	İtalya	15 (?)	380	12	13	15	40
10	Almanya	17 (?)	427	12	13	8	33

2024 Paris olimpiyatlarında 32 spor branşın da 48 dalda 329 etkinlik gerçekleştirilmiştir. Toplam 309 madalya dağıtılmıştır. ABD'den sonra en fazla sporcu gönderen üç ülke sırasıyla Avusturalya (460),

Almanya (427), Japonya (410)'dır. Olimpiyat tarihinde ilk kez birinci ve ikinci ülke yani ABD ile Çin aynı sayıda altın madalya kazanmıştır.

Tablo 5'te Türkiye'nin komşuları ile birlikte İslam ülkelerinin başarı sıralaması verilmiştir.

Tablo 5. Türkiye, Komşuları ve İslam Ülkelerinin Başarı Sıralaması

Başarı Sıralaması	Ülke	Katıldığı Branşlar	Gönderdiği Sporcular	Altın	Gümüş	Bronz	Toplam
13	Özbekistan	16	86	8	2	3	13
21	İran	14	40	3	6	3	12
24	Gürcistan	9	28	3	3	1	7
26	Bulgaristan	15	46	3	1	3	7
30	Azerbaycan	14	48	2	2	3	7
32	Bahreyn	6	13	2	1	1	4
37	Cezayir	(?)	45	2	0	1	3
39	Endonezya	(?)	29	2	0	1	3
43	Kazakistan	25	80	1	3	3	7
51	Yunanistan	16	100	1	1	6	8
52	Mısır	3	149	1	1	1	3
55	Tunus	13	27	1	1	1	3
62	Pakistan	3	7	1	0	0	1
64	Türkiye	18	102	0	3	5	8
66	Ermenistan	7	15	0	3	1	4
68	Kırgızistan	5	16	0	2	4	6
79	Tacikistan	6	14	0	0	3	3
82	Katar	(?)	14	0	0	1	1
83	Suriye	0	0	0	0	0	0
84	Irak	5	22	0	0	0	0
85	Türkmenistan	4	6	0	0	0	0
86	Afganistan	4	6	0	0	0	0

Tablo 5 incelendiğinde Türkiye'nin 206 ülke arasında 82 ülke sıralamasında 68. Olduğu görülmektedir. Türkiye'nin komşularından Suriye olimpiyatlara katılmamıştır. Irak'ta başarı elde edememiştir. Ermenistan dört, Yunanistan sekiz, İran 12, Gürcistan-Bulgaristan ve Azerbaycan yedi madalya almıştır. Ermenistan hariç diğer komşularımızın hepsi altın madalya kazanmıştır. Türkiye tüm komşularından daha fazla spor dalında daha çok sporcu göndermesine karşın altın madalya alamamıştır.

Olimpiyata en az spor dalında katılan Müslüman ülkeler Mısır ve Pakistan olup ikisi de birer altın madalya kazanmıştır. İslam ülkeleri arasında 149 sporcu ile en fazla sporcu ile olimpiyatlara katılan ülke Mısır'dır.

Müslüman ülkeler arasında başarısı sırası en yüksek olan Özbekistan ve İran'dır.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Çolakoglu ve Peçenek (2020), "Olimpiyat Oyunlarının Ülke Ekonomilerine Etkileri ve Ekonomik Olarak Karşılaştırılması" adlı çalışmada olimpiyat oyunlarının ekonomik yönüne dikkat çekerek karşılaştırma yapmıştır. Bu çalışma da ise Türkiye'nin 2024 olimpiyat oyunlarında başarısı, komşu ülkelerinin ve Müslüman ülkelerinin başarısı karşılaştırılmıştır.

Güçlü (2001), "Olimpiyat Oyunları ve Spor Sponsorluğu" ile ilgili çalışma yapmış olup bu çalışmada olimpiyat turizm, ülke tanıtımı, ekonomik katkılar-dezavantajlar, olimpiyat oyunlarının tarihsel amacına vurgu yapılmıştır. 2024 Paris olimpiyatlarında Türkiye'nin başarı durumunun incelendiği bu çalışma ile bir benzerlik ya da farklılığı bulunmamaktadır. Bu çalışma 2024 olimpiyatlarının yeni

gerçekleştirilmiş olması ve öncesinde de olimpiyat oyunlarında Türkiye'nin başarısının ele alınmamış olması nedeniyle alanda ilk çalışma olma özelliğini taşımaktadır.

Türkiye 2024 Paris Yaz Olimpiyatları'na 18 dalda 54 kadın, 48 erkek toplam 101 sporcu ile katılmıştır. Katıldığı spor dalları şunlardır: atıcılık, atletizm, badminton, bisiklet, boks, cimnastik, güreş, eskrim, judo, masa tenisi, kürek, modern pentatlon, halter, okçuluk, tekvando, voleybol, yelken, yüzme.

Katıldığı hiçbir spor dalında altın madalya kazanamamıştır. İki boks biri atıcılık alanında olmak üzere üç gümüş madalya kazanmıştır. Güreşte 2 olmak üzere, boks, tekvando, okçuluk alanlarında toplam beş bronz madalya elde etmiştir.

Halter'de dördüncü; atletizm, jimnastik, tekvando, yüzme, sırtla atlama, halka branşların da beşincilik elde edilmiştir. Yüzme alanında ilk kez finale yükselen sporcumuz Kuzey Tunçelli, erkekler serbest yüzmede 1.500 metrede 14:41.22 ile dünya gençler rekorunu kırmıştır. Modern pentatlon branşın da ise sporcumuz altıncı olmuştur.

Türkiye'nin komşularından Azerbaycan, Gürcistan, Yunanistan, Bulgaristan, İran altın madalya kazanırken Ermenistan ile Türkiye bu başarıya ulaşamamıştır. Müslüman ülkeler arasında Özbekistan, İran, Azerbaycan, Bahreyn, Cezayir, Endonezya, Mısır, Tunus, Pakistan altın madalya kazanmaları sebebiyle olimpiyat sıralamaları Türkiye'den yüksektir. Bu ülkeler içinden Pakistan yalnızca üç spor dalında yedi sporcusu ile altın madalya kazanmıştır.

Daha fazla spor dalında veya daha fazla sporcu ile olimpiyatlara katılmak yerine daha az branşta ve daha az sporcu ile altın madalya alacak şekilde olimpiyatlara katılmak önerilmektedir.

Millî sporcularımızın eğitime ve motivasyonuna önem verilmelidir.

Geçmişten günümüze olimpiyat başarıları incelenerek özellikle neden 2020 Tokyo olimpiyatlarındaki başarıyı yakalayamadığımız araştırılmalıdır.

Olimpiyata katılan millî sporcularla araştırma yapılması önerilmektedir.

Türk ata sporu olarak kabul gören spor dallarına önem verilerek altın madalya kazanılması garantilenebilir.

Tablo 5'te yer alan Müslüman ülkelerin ve komşu ülkelerin başarısının sebepleri araştırılmalıdır.

Sporcu sayılarının azaltılarak az ve öz spor dalında ve sporcuyla daha iyi başarılar elde edilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

Atabeyoğlu, C. (1997). Olimpiyat inancımız, Olimpiyat Dünyası, Sayı 6.

Bengtson H. (1983). Die olympischen Spiele in der Antike. Zürich, München: Artemis.

Bohus J. (1986). Sportgeschichte: Gesellschaft und Sport von Mykene bis heute. München, Wien, Zürich: BLV.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Çolakoğlu, T., Peçenek, A. (2020). Olimpiyat oyunlarının ülke ekonomilerine etkileri ve ekonomik olarak karşılaştırılması, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 25(1), 1-11.

Decker W. (1995). Sport in der griechischen Antike: vom minoischen Wettkampf bis zu den Olympischen Spielen. München: Beck.

Güçlü, M. (2001). Olimpiyat oyunları ve spor sponsorluğu. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 21, Sayı 3, 223-239.

TMOK, (2004). İstanbul 2004 olimpik amaç ve hareket, tanıtım broşürü, İstanbul: TMOK Yayınları.

TMOK, (2004). İstanbul 2004 olimpiyat, TMOK Yayınları, İstanbul: Ana Basım.

- Karaküçük, S. (1988). Tarihsel ve politik yönden olimpiyat oyunları, Ankara: Uzman Matbaacılık.
- Mexico 68, XIX olimpiyat oyunları raporu, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara: Başnur Matbaası.
- 1896'dan bugüne olimpiyatlar, (1984). 1896'dan bugüne olimpiyatlar, İstanbul: Türk Dış Ticaret Bankası Yayınları.
- Olimpik Hareket, (1988). Olimpik hareket, İstanbul: Hürriyet Ofset Matbaacılık ve Gazetecilik A.Ş.
- Olimpizm ve İnsan, (1991). Olimpizm ve insan, T.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Eğitimi Daire Başkanlığı, Ankara.
- Rowe, D. (1896). Popüler kültürler, rock ve sporda haz politikası (1. Basım), Ayrıntı Yayınları, (Çev., M. Küçük) İstanbul.
- San, H. (1985). Olimpizm veya olimpik hareket, İstanbul: Hürriyet Ofset Matbaacılık ve Gazetecilik A.Ş.
- Talimciler, A. (2003). Türkiye'de futbol fanatizmi ve medya ilişkisi, Bağlam Yayıncılık, İstanbul.
- Yaman, M. (1989). Olimpiyat oyunları ve turizm ilişkisinin Türkiye açısından değerlendirmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldıran, İ. (2014). Antikiteden moderniteye olimpiyat oyunları: İdealler ve Gerçekler, Hece (Batı medeniyeti Özel Sayısı), 18 (210-212), 555-570.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Wacker, C. (2004). Olympia. Ein kultur historischer Rundgang. München: Leisure.